

Sayı : 84832410-610-[2013-65] 336

Konu : Yazılı Soru Önergesi

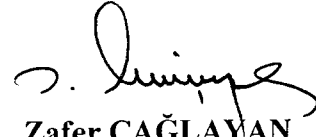
20287

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 05/03/2013 tarihli ve 43452547-120.07-111343 sayılı yazıları.

İlgi'de kayıtlı yazıları konusu İzmir Milletvekili Sn. Ahmet Kenan TANRIKULU tarafından verilen 7/18118 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevap ekte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Zafer ÇAĞLAYAN
Bakan

EKLER:

- 1- Cevap yazısı (3 sayfa)

T.C
EKONOMİ BAKANLIĞI

İzmir Milletvekili Sn. Ahmet Kenan TANRIKULU tarafından verilen 7/18118 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin sorular ve cevaplar aşağıda yer almaktadır;

Yurtdışı müteahhitlik hizmetleri kendi çabalarıyla Türk girişimcilerimizin neler yapabileceğini bizlere göstermektedir. Türk girişimcilerimizin bu başarısı övülmesinin yanı sıra, uzun zamandan bu yana sorunlarına da çözüm beklemektedir.

Bu bağlamda;

1. Yurtdışı müteahhitlik hizmetlerinde en önemli sorun olan teminat sorunu ne zaman ve ne şekilde çözülecektir?
2. Halen yurtdışı müteahhitlik sözleşmelerini, politik ve ticari risklere karşı güvence altına alacak bir sigorta sistemi yoktur. Bu önemli eksiklik ne zaman ve ne şekilde giderilecektir? Libya'da iş yapan kaç firmamız bu nedenle alacaklarını alamamıştır ve ne zaman alacaklardır?
3. Yurtdışı müteahhitlik hizmetlerinde; sektörün hizmet ihracatçısı olarak kabul edilmesi ve ihracatçılara sağlanan desteklerden aynı şekilde yararlandırılması konusunda Bakanlığınızın ne gibi somut çalışmaları vardır? Böyle bir uygulama hayata geçecek midir?
4. Uluslararası pazarlarda Türk müteahhitlik firmalarımıza rakip olan ülkelerin kendi firmalarına sağlamış oldukları destek ve teşvikler nelerdir? Bu teşvikleri biz kendi firmalarımıza ne zaman sağlayacağız?
5. 2007 yılından bu yana yurtdışı müteahhitlik hizmetleri ile ilgili gerek meslek kuruluşları, gerekse diğer sivil toplum kuruluşları tarafından Bakanlığınıza hangi sorunlar iletilmiş, bu sorunların hangileri çözüme kavuşturulmuştur?
6. Libya, Suriye, Tunus, Mısır gibi Ortadoğu ülkelerinde halen kaç yurtdışı müteahhitlik firmamız faaliyet göstermekte ve hangi sorunları bulunmaktadır? Bu ülkelere yönelik Bakanlığınız bünyesinde kurulan ülke masaları hangi sorunları çözüme kavuşturmuştur? Bu ülkelere kaç firmamızın, ne kadar süredir ve ne kadar alacağı kalmıştır.

Cevaplar:

1) Türk müteahhitlik firmalarının yurtdışında üstlendikleri projeler için vermek durumunda kaldıkları teminat mektupları üçüncü bir ülkenin kontur garantisi ile bir çok ülkede kabul görmektedir. Esasen bu sorunun ortaya çıkmasında; geçmiş dönemde teminat mektupları üzerine firmalarımız tarafından ülkemizde alınan mahkeme kararları ile koydurulan tedbir kararlarının büyük etkisinin olduğu değerlendirilmektedir. Bunun yanı sıra, günümüzde yurtdışındaki muhataplarımız ile gerçekleştirilen bütün üst düzey temaslarda Türk bankacılık sektörünün güçlü yapısı ile müteahhitlik firmalarımızın dünya genelinde sahip olduğu konum ve üstlendikleri projelerin niteliği gündeme getirilmektedir.

2) Türk Eximbank tarafından hali hazırda uygulanmakta olan "Kısa Vadeli İhracat Kredi Sigortası", "Spesifik İhracat Kredi Sigortası" ve "Teminat Mektuplarının Haksız Nakde Çevrilmesi Sigorta Programları" ile siyasi risklerden doğacak kayıplara karşı özellikle ülkemiz ihracatçısına ve müteahhitlerine belirli güvenceler sağlanmaktadır. Bu programlar kapsamında mal bedelinin ödenmemesi hali ile teminat mektuplarının haksız nakde çevrilmesine karşı sigorta teminatı verilmektedir.

Ancak, yurtdışında Türk yatırımcıları tarafından gerçekleştirilen doğrudan yatırımları siyasi risklere karşı koruyacak nitelikte bir sigorta ürünü bulunmamaktadır. Türk Eximbank

T.C
EKONOMİ BAKANLIĞI

tarafından yurtdışı müteahhitlik hizmetleri sektörümüzün yurtdışında gerçekleştirecekleri projelerde siyasi risklerden kaynaklanacak risklerini güvence altına alacak program çalışmaları son aşamaya gelmiştir. Bu ürünün Türk Eximbank tarafından sunulmaya başlamasına kadar MIGA (Multilateral Investment Guarantee Agency) ve ICIEC (The Islamic Corporation for the Insurance of Investment and Export Credit) tarafından sağlanan sigorta hizmetlerinden yatırımcılarımız/müteahhitlik firmalarımız yararlanabilmektedir. MIGA Dünya Bankası Grubunun üyesi bir kuruluştur. ICIEC ise İslam Kalkınma Bankasına bağlı olup Türk Eximbank ile imzaladığı bir işbirliği protokolü mevcut olup sektöre ait kuruluşlar tarafından söz konusu sigorta sistemi hakkında sıklıkla bilgilendirme toplantıları düzenlenmektedir.

Diğer taraftan, firmalarımızın Bakanlığımıza beyan ettikleri durum tespit formlarına göre, Libya'da faaliyet gösteren 150 müteahhitlik firmamız (388 proje) işlerini dondurmak durumunda kalmıştır. Projelerin 51'i için firmalarımız ilgili kamu kurumlarıyla yeniden işe başlama sözleşmeleri ya da protokoller imzalamıştır. Tunus ve Mısır'da olayların nispeten kısa süreli yaşanmış olması nedeniyle müteahhitlik firmalarımızın dondurulmuş projeleri bulunmazken, Suriye'de yaşanan olaylar neticesinde Suriye İzleme Masasına 10 müteahhitlik firmamız beyanda bulunmuştur.

3) Türk Teknik Müşavirlik sektörünün güçlendirilerek uluslararası pazarlarda konumlandırılması Bakanlığımız için öncelikli bir önem taşımaktadır. Esasen, teknik müşavirlik sektörü müteahhitlik sektörünün öncü gücü olarak değerlendirilmektedir. Bu çerçevede 2012/3 sayılı "Teknik Müşavirlik Hizmetlerine Sağlanacak Devlet Yardımları Hakkında Tebliğ" kapsamında öncelikli olarak müşavirlik firmalarına yurtdışı ofis, pazar araştırması, sözleşme, fizibilite etüdü ve nazım plan çalışmaları, fuar, konferans, seminer vb. tanıtım faaliyetlerine katılım ve organizasyonu, uluslar arası teknik eğitim kurslarına katılım gibi konularda destek sağlanmaktadır. Müteahhitlik firmaları ise bahse konu Tebliğ'in fuar, konferans, seminer katılımı ile ilgili maddelerinde sağlanan desteklerden yararlanmaktadır.

4) Uluslararası pazarlarda rakibimiz konumunda bulunan ABD, Almanya, İspanya, Güney Kore, ÇHC gibi ülkelerin müteahhitlik firmalarına sağladığı destek mekanizmalarının temelini ucuz finansman ve siyasi risk sigortası modelleri oluşturmaktadır. Almanya'da "KfW", Güney Kore'de "Küresel Altyapı Fonu" örneğinde olduğu gibi yurtdışında taahhüt işi üstlenen yerli firmalar ile hizmeti ihale eden ülkelere düşük faizli kredi temin edilmektedir. Söz konusu altyapının oluşturulması için ülkemizde ciddi bir kaynak ayrılması gerekmektedir. Ülkemizde ise Eximbank tarafından sağlanan ülke kredileri taahhüt işi yapan firmalarımız tarafından kullanılabilir. Siyasi risk sigortası özellikle Ortadoğu, Kuzey Afrika gibi önemli pazarlarımızda müteahhitlik firmalarımızın ihtiyaç duyduğu bir sigorta sistemidir. Konuya ilişkin olarak Eximbank tarafından yapılan çalışmalar son aşamaya gelmiş bulunmaktadır.

Ayrıca, bu konuda, 2012/3 Sayılı "Teknik Müşavirlik Şirketlerine Yönelik Yeni Devlet Yardımları Hakkında Tebliğ" ile teknik müşavirlik/müteahhitlik sektörüne ve 2012/4 Sayılı "Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticaretinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ" ile de eğitim, sağlık, bilişim ve sinema sektörlerine sağlanan destekler, hizmetler sektörüne yönelik sağlanan teşvikleri içeren tebliğler bulunmaktadır. Türkiye'de özellikle 2012/4 Sayılı Tebliğ kapsamında verilen teşviklerin, hizmetler sektörü ihracatında bazılarının dünyada ilk defa verilen ve bazılarının ise en nitelikli teşvikler olduğu kabul edilmektedir.

Bu çerçevede, Ekonomi Bakanlığı teknik müşavirlik hizmetlerine yönelik olarak kapsamlı bir Devlet yardımı programı yürütmektedir. Bu program ile teknik müşavirlik firmalarımızın yurtdışındaki ofisleri, reklam, tanıtım ve pazarlama faaliyetleri, yurtdışı teknik eğitim kurslarına katılımları, uluslar arası standartları temin etmeleri, en az 4 katılımcı firma ile

T.C
EKONOMİ BAKANLIĞI

düzenleyecekleri heyetler, yurtdışında aldıkları teknik müşavirlik proje sözleşmeleri ve fizibilite etüdü veya nazım planı işleri Fiyat İstikrar ve Destekleme Fonu'ndan desteklenmektedir.

5) Öncelikle, Libya, Türkmenistan gibi ülkelerde alacakları bulunan firmalarımızın sorunları Bakanlığımız ve ilgili ülkedeki Ticaret Müşavirliklerimiz tarafından yakından takip edilmekte ve sorunların çözümüne yönelik girişimlerde bulunulmaktadır. Alacak sorunları söz konusu ülkelerle yapılan resmi ziyaretlerin de ana gündem maddelerinden bir tanesini oluşturmaktadır. Bireysel firma sorunları dışında teminat mektubu, çalışma izinleri, vizeler vb. diğer konularda ilgili sivil toplum kuruluşlarından Bakanlığımıza başvurular gerçekleştirilmekte olup anılan sorunların çözümüne yönelik her türlü girişim ilgili ülkeler nezdinde gerçekleştirilmektedir.

6) Libya'da faaliyet gösteren ve projeleri yarım kalarak Bakanlığımıza beyanda bulunan müteahhitlik firmalarımızın sayısı 150 ve projelerin sayısı 388 olup bu firma beyanlarına dayanan rakamlara göre makine-ekipman zararı yaklaşık 380 milyon ABD doları ve toplam tahsil edilmeyen hakediş alacakları ise 1,6 milyar ABD dolarıdır. Yukarıda da belirtildiği şekilde firmalarımız 51 proje için ilgili kamu kurumlarıyla yeniden işe başlama sözleşmesi ya da protokol imzalamıştır. Belirli sayıda firmamız da projeleri için yeniden işe başlama konusunda müzakerelere devam etmektedir. Suriye'de iç savaşın devam ediyor olması sebebiyle firmalarımızın zarar tespiti tam olarak gerçekleştirilememiştir. Ancak, proje portföyünün sınırlı olması sebebiyle ciddi bir zarar oluşmayacağı değerlendirilmektedir.

Öte yandan, bahse konu dört ülkede müteahhitlik firmalarımız tarafından üstlenilen proje bilgileri aşağıda sunulmaktadır.

1972'den 2013 Şubat ayı sonuna kadar üstlenilen projeler		
Ülke Adı	Proje Sayısı	Proje Bedeli (\$)
Suriye	24	258.415.791
Libya	543	27.766.547.408
Mısır	26	981.782.857
Tunus	13	773.766.772